

ተ.ሐ. ኤ.አብ ምድረ-ዓፋር

ጽንኩር ቃልሲ: ንኣርነትን ደሞክራሲን

E.L.F. In the Afar Baro

Hard fight for Freedom & Democracy

ብተስፋ-ሚካኤል ሓጎስ

መጋቢት 2019 ዓ.ም.ፌ

**መሰል ደራሲ ዝተሓለወ እዩ።
*All Rights Reseved.***

Address

***Tesfamicael Hagos
Bürgistr.20
34125 Kassel
Deutschland***

E-Mail Address

T.Hagos@Hotmail.de

Tel.0049-561-59305

Mobi.017621433812

***Tesfamicael Hagos
2019 Germany***

ትሕዝቶ

ዝኸሪ ሰዉአት.....	13
ብዛዕባ ሰዉአትን ውጉአትን.....	15
ምሰጋና.....	19
መዘከርታ.....	23
ለበዋን ርእይቶን.....	24
መወከሲ.....	25
ቅድመ ጽሑፍ.....	27

ቀዳማይ ምዕራፍ፥
ካብ ኢሥመራ ንመደበር ታዕሊም ርብዓ

እታ ናይ መጀመሪያ መጻፈቲ.....	36
መገዲ ዓዲ ዝብራይ.....	41
መገዲ ባርካ.....	43
መደበር ታዕሊም ርብዓ.....	45

ካልኣይ ምዕራፍ፥
ካብ ርብዓ ንዳንካልያ

መገዲ ባሕሪ..... 50

ሳልሳይ ምዕራፍ፥
ካብ ዓስቦል ንማዓባለ

ሓጺር ታሪኽ ህዝቢ ዓፋር..... 60

ህዝባዊ ምምሕዳር ዓፋር..... 62

ዓፋር ባሮ..... 65

ፀጥታዊ ኩነታት..... 75

ወታሃደርዊ ኩነታት..... 79

ፖለቲካዊ ኣራኣኢያ..... 81

ውግእ ርባ. ዓስቦል..... 87

ሰራዊት. ሱልጣን. ዓሊ. ምራሕ..... 92

ማዓስከር ቶቶይስማ..... 98

መደበር. ክፍሊ. ሕክምና. ማዓባለ..... 102

**ራብዓይ ምዕራፍ፥
ቦጦለኒ 1961 አብ ደቡብ ደንክል**

ውግእ ማራ..... 120

ዓመተ ቅልውላው..... 120

ፋሉልነት አብ ምድረዓፋር..... 127

መራሕቲ ምምሕዳር..... 130

አብ ርባ ደረብ..... 135

ሰውእ ሳልሕ ሹም..... 139

ሓመቫይ ምዕራፍ፥

ቀዳማይ ቶኸሲ ርባ ደረብ..... 146

አብ መዓባለን ከባቢኡን..... 149

ቶኸሲ አረብለን ከባቢኡን..... 155

ድሕሪ ባይታ ናይዞም ሰለስተ ተጋደልቲ..... 164

**ሻዱሻይ ምዕራፍ፥
2ይ ቶኸሲ ርባ ደረብ**

ታሪኽ ሂወት ሰዉእ ተጋዳላይ
ዓብደልቃድር ሮሞዳን ዓሊ ሸኽ..... 168

እቲ ሕሱም ወረ ቅትለ..... 187

ፋሉልነትን ቅትለትን፥ ከሰን ፍርድን 201

ሸውዳይ ምዕራፍ፥

ተዳጋጋሚ መጥቃዕቲ 213

ወደብ በይሉል..... 214

ኩናት ጢሪ..... 216

ናይሰላም ኣኸባ ርባረብ..... 217

ውግእ ብሕቲ-በይሉል..... 221

ውግእ ደረብ..... 223

ውግእ መገዲ ዓሰብ-ኣዲስ ኣበባ..... 224

ምምስራት እስላማዊ ውድብ..... 230

መርዓ.....	234
ውግእ ገማግም ባሕሪ.....	238
ዓመተ'78.....	239
ናይ ጽዕነት መራኸብ.....	242
ሓራስ ማሪያም	247

ሻሙናይ ምዕራፍ፥

ኩናት አረብለን ከባቢኡን.....	252
ሓጺር ታሪኽ ሂወት ተጋዳላይ ሑሰን ኻሊፋ.....	264
አብ ደቡብ ዝተረፈት ሓይሊ.....	273
ምዝላቕ ንሰሜን ደንከል.....	275
ውግእ አዩመን.....	284

ታሸፋይ ምዕራፍ፥

ውግእ ኢድ-ኢድ 287

ወታሃደራዊ ጉባእ ርባ ዓንሰባ..... 293

ወታሃደራዊ ጉባእ አድብላ..... 295

ዓሰራይ ምዕራፍ፥

አብ ሰሜን ደንከል..... 301

ብጻይ ተስፋይ ደጋጋ..... 306

ናይ ቦሬ ውግእ..... 313

ውግእ ዶርዓስ..... 321

ምዕራፍ II

ምእዝነት ወያኔን ሻዓብያን..... 325

ምድላው መጥቃዕቲ አብ ልዕሊ ተ.ሓ.ኤ..... 332

ምጅማር ውዲታዊ ኩናት 337

ኩናት መደበር ስሙቲ..... 342

ምሩኻት ምስ ተመልሱ..... 349

ምዝላቕ ካብ ውግእ ስሙቲ-መገዲ ቢያ..... 355

ኩናት ዓሳዔላ..... 363

ምዕራፍ 12

ጉዕዞ ንየመን..... 368

ናብራ ጥንስን ሕርስን ተጋደልቲ..... 368

አብታ መርከብ ምስ ደየብና..... 374

እታ ካልኣይቲ መርከብ..... 378

ናብራ ተጋደልቲ አብ ወደብ ኮኻ..... 381

ምዕራፍ 13

ካብ ኮኻ ንግግ..... 397

ምዕራፍ 14

ካብ ዓጊግ ንባርካ..... 398

ምዕራፍ 15

ምምሕዳራዊ ክፍልታት አብ ዳንካልያ

ወታሃደርዊ ቤት-ጽሕፈት..... 404

ምጣኔ ሃብታዊ ቤት-ጽሕፈት.....409

ቤት-ጽሕፈት ሓለዎ ፀጥታ.....	411
ሕብረተ-ሰብአዊ ጉዳይ ቤት-ጽሕፈት.....	415
ክፍሊ ዜና.....	420
ክፍሊ ሕርሻ.....	422
ክፍሊ ሓለዎ እንሰሳ.....	425
ክፍሊ ኦዲት.....	425
ክፍሊ ባሕርያ.....	425
	ምዕራፍ 16
ባሕሪ ኤርትራን ሃብታን	426
	ምዕራፍ 17
ግዜ ንእስነትይ.....	429
.....ደብረሲና ሓዊ ነደደት.....	435

ካብ ዝሓለፈ ጌጋና ንምሃር

ክሳብ ሕጂ ዝረአናዮ ታሪኽ

ቃልስና ኣይደገም 'ዮ ዘብል።

ብድሕሪኡ ዝመጸ፡ ኣፋላላይን

ምፍንጫልን ድማ፡ ሓድነትካ

ባሕቶቶ ቃልስኻ የልምሽ'

እዚ 'ውን ኣይደገም 'ዮ ዘብል። ካብ ዝሓለፈ ጌጋና ንምሃር። ብዛዕባ
እ ም ነ ት፡ እ ው ራ ጃ፡ ዓ ለ ት ወ.ዘ.ተ . ምዝራብ ጌጋ ኣይኮነን።

እዚ ግን፡ ሃገር ምስ ትህሉ ጥራሕ 'ዮ ዝኸውን። ልዕሊ ሃገር እንተ
ተሰሪዑ ግን፡ ነታ ሃገር ረጋጊጹ ይጎድኣ። ሕምምቲ ሃገር፡ ህዝባ

ዝማ ሰነን ሜረታ ዝባኸነን ኮይና ድማ፡ ዘይትዝራእን ዘይተፍርን
ትኸውን። እዚ 'ውን ኣይደገም እዩ ዘብል ፡ ካብ ዝሓለፈ ጌጋና
ንምሃር። ንሓደ ሰብ ስሙ ፡ ዓዱ ወ.ዘ .ተ. ምሕታት ገ በ ን

ኣይኮነን። ንምፍላጥ ዝአከል ጥራሕ 'ዮ። ምስ ፈለጥካዮ ግን፡
ልዕሊ ወይ ትሕቲ ካልኣ ኤርትራዊ / ዊት ክትርእዮ እንተ ከግንካ

ሽዑ እዩ እቲ ናይ ብ ሓ ቂ ክቢድ ገ በ ን ካ ።
እዚ 'ውን ኣይደገም እዩ ዘብል። ካብ ዝሓለፈ ጌጋና ንምሃር ።

ስለዚ ሓንቲ'ያ ዕድልና፡

ወይ ካብ ዝሓለፈ ተሚሂርና ክንርዳእ ኣለና
ወይ ከኣ፡ ብስምዒተ ተደፊለና ክንጸድፍ ኣለና።

ሽዑ ግን፡ ካብቲ ናይ ሽግር ኣጸድፍ ዘውጽኣና የብልናን።

ተስፋሚካኤል ሓጎስ መጋቢት 2019